

چرا باید نماز بخوانیم؟ چرا باید خدا را عبادت کنیم؟ و چرا این عبادت حتما باید بصورت نماز باشد؟ مگر نماز چه ویژگی‌هایی دارد؟

نماز و اسرار تربیتی آن

• نماز موجب یاد خداست:

یاد خدا بهترین وسیله برای خویشتن داری و کنترل غرایز سرکش و جلوگیری از روح طغیان است. «نمازگزار» همواره به یاد خدا می‌باشد، خدایی که از تمام کارهای کوچک و بزرگ ما آگاه است، خدایی که از آنچه در زوایای روان ما وجود دارد و یا از اندیشه ما می‌گذارد، مطلع و باخبر است و کمترین اثر یاد خدا این است که به خودکامگی انسان و هوسهای وی اعتدال می‌بخشد، چنان که غفلت از یاد خدا و بی‌خبری از پاداشها و کیفرهای او، موجب تیرگی عقل و خرد و کم فروغی آن می‌شود.

انسان غافل از خدا در عاقبت اعمال و کردار خود نمی‌اندیشد و برای ارضای تمایلات و غرایز سرکش خود حد و مرزی را نمی‌شناسد و این نماز است که او را در شبانه روز پنج بار به یاد خدا می‌اندازد و تیرگی غفلت را از روح و روانش پاک می‌سازد.

به راستی، انسان که پایه حکومت غرایز در کانون وجود او مستحکم است، بهترین راه برای کنترل غرایز و خواسته‌های مرزشناس او همان یاد خدا، یاد کیفرهای خطاکاران و حسابهای دقیق و اشتباه‌ناپذیر آن می‌باشد. از این نظر قرآن یکی از اسرار نماز را یاد خدا معرفی می‌کند: «اقم الصلوة لذكری؛ نماز را برای یاد من بپادار!»

نماز

• دوری از گناه:

نمازگزار ناچار است که برای صحت و قبولی نماز خود از بسیاری از گناهان اجتناب ورزد؛ مثلاً، یکی از شرایط نماز مشروع بودن و مباح بودن تمام وسایلی است که در آن به کار می‌رود، مانند آب وضو و غسل، جامه‌ای که با آن نماز می‌گزارد و مکان نمازگزار، این موضوع سبب می‌شود که گرد حرام نرود و در کار و کسب خود از هر نوع حرام اجتناب نماید؛ زیرا بسیار مشکل است که یک فرد تنها در امور مربوط به نماز به حلال بودن آنها مقید شود و در موارد دیگر بی‌پروا باشد.

گویا آیه زیر به همین نکته اشاره می‌کند و می‌فرماید: «ان الصلوة تنهي عن الفحشا و المنکر؛ که نماز (انسان را) از زشتیها و گناه باز می‌دارد.»

بالاخص اگر نمازگزار متوجه باشد که شرط قبولی نماز در پیشگاه خداوند این است که نمازگزار زکات و حقوق مستمندان را بپردازد؛ غیبت نکند؛ از تکبر و حسد بپرهیزد؛ از مشروبات الکلی اجتناب نماید و با حضور قلب و توجه و نیت پاک به درگاه خدا رو آورد و به این ترتیب نمازگزار حقیقی ناگزیر است تمام این امور را رعایت کند. روی همین جهات، پیامبر گرامی (صلی‌الله‌علیه‌وآله) می‌فرماید: نماز چون نهر آب صافی است که انسان خود را در آن شست و شو دهد، هرگز بدن او آلوده و کثیف نمی‌شود. همچنین کسی که در شبانه روز پنج مرتبه نماز بخواند قلب خود را در این چشمه صاف معنوی شست و شو دهد، هرگز آلودگی گناه بر دل و جان او نمی‌نشیند.

آثار فردی و تربیتی نماز به آنچه که گفته شد منحصر نیست؛ ولی این نمونه می‌تواند نشانه کوچکی از اسرار بزرگ این عبادت بزرگ اسلامی باشد.

• نظافت و بهداشت:

از آنجا که نمازگزار در برخی از مواقع همه بدن را باید به عنوان «غسل» بشوید و معمولاً در شبانه روز چند بار وضو بگیرد و پیش از غسل و وضو تمام بدن خود را از هر نوع کثافت و آلودگی پاک سازد؛ ناچار یک فرد تمیز و نظیف خواهد بود. از این نظر نماز به بهداشت و موضوع نظافت که یک امر حیاتی است

• انضباط و وقت شناسی:

نمازهای اسلامی هر کدام برای خود وقت مخصوص و معینی دارد و فرد نمازگزار باید نمازهای خود را در آن اوقات بخواند، لذا این عبادت اسلامی به انضباط و وقت‌شناسی کمک مؤثری می‌کند.

بالاخص که نمازگزار باید برای ادای فریضه صبح پیش از طلوع آفتاب از خواب برخیزد، طبعاً یک چنین فردی گذشته از این که از هوای پاک و نسیم صبحگاهان استفاده می‌نماید، به موقع فعالیت‌های مثبت زندگی را آغاز می‌کند.

آثار فردی و تربیتی نماز به آنچه که گفته شد منحصر نیست؛ ولی این نمونه می‌تواند نشانه اسرار بزرگ این عبادت بزرگ اسلامی باشد. یک مسلمان واقعی با نماز می‌تواند موجب خویشتن داری خود شود و با دوری از وابستگی‌های دنیوی حضور خدا در زندگی و قلبش را احساس کند. هم چنین نمازگزار موظف است برای قبولی وظیفه دینی اش از انجام بسیاری از گناهان دوری کند. و این گونه به خلق خدا و جهان هستی کمک رساند. علاوه بر آن دوری جستن از گناه پاکیزگی و نظافت از دیگر نکات مثبت اقامه نماز است. به گونه ای که وضو و غسل از مقدمات اصلی نماز به شمار می‌روند.

تمامی موارد به کنار ایجاد نظم و انضباط شخصی در زندگی برای خواندن نماز در ساعات معین روز خود یک تمرین تربیتی برای منظم بودن انسان است. به ویژه اگر صبح‌ها پیش از طلوع خورشید از خواب برخیزید علاوه بر ادای نماز می‌توانید با دریافت انرژی‌های مثبت روز خود را بسیار منظم تر و پر انرژی تر شروع کنید.

نماز را اقامه کنید!

بهتر است به جای خواندن نماز آن را اقامه کنید. در قرآن مجید اشاره واضحی به اقامه نماز شده است تا مسلمانان اهمیت آن را دریابند. پس با اقامه نماز سعی کنید به حقیقت ناشی از آن نیز پی ببرید. منظور از این جمله این است که علاوه بر انجام این فریضه دینی معانی و پیام‌های آن را نیز درک کنیم. یادتان باشد نمازی صحیح و سرشار از دریافت پیام‌های الهی خواهد بود که با جان و دل خوانده شود. نمازی که با بند بند وجودتان آغشته شود سعادت شما در این دنیا و آخرت را در پی خواهد داشت.

تهیه کننده: فاطمه مردانیان دهم تجربی ب

انجمن نماز شورای داش آموزی مرکز فرزنانگان متوسه دوم سال تحصیلی